

Sygn. akt I C 622/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Tomasz Lebowa

Protokolant Sekretarz sądowy Ewa Wolniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2013 roku w Lublinie

sprawy z powództwa K. C.

przeciwko (...) w W.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie i rentę

I. zasądza od (...) w W. na rzecz K. C. tytułem zadośćuczynienia kwotę 23000 zł (dwadzieścia trzy tysiące złotych) z ustawowymi odsetkami od kwoty 14000 zł (czternaście tysięcy złotych) od dnia od dnia 2 września 2009 roku do dnia zapłaty, od kwoty 1000 zł (tysiąc złotych) od dnia 12 listopada 2009 roku do dnia zapłaty i od kwoty 8000 zł (osiem tysięcy złotych) od dnia 20 lutego 2012 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od (...) w W. na rzecz K. C. tytułem odszkodowania kwotę 21915,53 zł (dwadzieścia jeden tysięcy dziewięćset piętnaście złotych pięćdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia od dnia 12 listopada 2009 roku do dnia zapłaty;

III. zasądza od (...) w W. na rzecz K. C. tytułem renty kwotę 500 zł (pięćset złotych) płatną miesięcznie do 15 dnia każdego miesiąca począwszy od września 2009 roku do kwietnia 2013 roku z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot od dnia 13 maja 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 500 zł (pięćset złotych) płatną miesięcznie do 15 dnia każdego miesiąca począwszy od maja 2013 roku z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności;

IV. oddala powództwo w pozostałej części;

V. nakazuje ściągnąć od (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Lublinie) kwotę 2975 zł (dwa tysiące dziewięćset siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem należnych kosztów sądowych;

VI. nie obciąża K. C. kosztami procesu poniesionymi przez (...) w W.;

VII. nie obciąża K. C. nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Sygn. akt I C 622/09

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 września 2009 roku K. C. domagała się zasądzenia od (...) w W.: 1) kwoty 198131 zł tytułem odszkodowania, 2) kwoty po 500 zł miesięcznie za okres od maja 2009 roku do sierpnia 2009 roku tytułem renty, 3) kwoty po 500 zł miesięcznie od września 2009 roku tytułem renty, 4) kwoty 26375 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, 5) kwoty 15000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 6) ustalenia, że pozwany ponosić będzie odpowiedzialność za dalsze, mogące wystąpić w przyszłości skutki wypadku.

W uzasadnieniu podała, iż w dniu 19 kwietnia 1999 roku miał miejsce wypadek komunikacyjny, którego była uczestnikiem. Sprawcą kolizji był kierujący samochodem marki S. o nr rej. (...), który nie zachował należytej ostrożności i doprowadził do zderzenia z samochodem, którego pasażerem była powódka. W wyniku wypadku K. C. doznała urazu jamy brzusznej i klatki piersiowej ze złamaniem żeber VI-IX po stronie prawej i III-IX po stronie lewej z krwawieniem do jam opłucnych, pęknięcia śledziony z krwiakiem do jamy otrzewnej oraz obustronnego stłuczenia płuc. Sprawca wypadku został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Po wypadku powódka przebywała w Wojewódzkim Szpitalu (...) w B. w okresie od 19 do 30 kwietnia 1999 roku, gdzie podczas operacji usunięto jej śledzionę i wykonano drenaż jamy obu płuc. Stan zdrowia powódki ulegał następnie dalszemu pogorszeniu. Doznane obrażenia spowodowały długotrwałe cierpienia i poczucie krzywdy, co uzasadnia żądanie dodatkowego zadośćuczynienia w kwocie 15000 zł. Od chwili wypadku K. C. ponosi wydatki na leczenie, w tym koszty przejazdów do lekarzy, koszty wizyt lekarskich i zakupu leków. Łącznie koszty te wynoszą 26375 zł. W chwili wypadku powódka była zatrudniona jako magazynier w hurtowni, jej dochody wynosiły 1334,10 zł brutto. Po wypadku powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim, świadczeniu rehabilitacyjnym, a potem na krótko wróciła do pracy. Pozwany wypłacał powódce kwotę 366,72 zł miesięcznie tytułem utraconych dochodów. Obecne jej zarobki, gdyby nadal pracowała wynosiłyby 2058 zł brutto miesięcznie. Łączna kwota utraconych dochodów wynosi 198131 zł. Podstawa żądania renty jest art. 444 § 1 k.c. i art. 445 § 1 k.c.(k. 2-8).

W odpowiedzi na pozew (...) w W. nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, iż pozwany wypłacał powódce rentę w kwocie 366,43 zł miesięcznie do kwietnia 2011 roku, bowiem powódka została uznana za częściowo niezdolną do pracy. W przeważającej części niezdolność do pracy wynika z ogólnego stanu zdrowia i jest spowodowana schorzeniami nie pozostającymi w związku przyczynowym z wypadkiem. K. C. nie udowodniła, by poniosła koszty leczenia skutków wypadku. Uiszczona na jej rzecz zadośćuczynienie w kwocie 36000 zł stanowi odpowiada wykazanym skutkom wypadku (k. 73-74).

W toku procesu żądanie pozwu było wielokrotnie modyfikowane i ostatecznie w piśmie z dnia 9 listopada 2011 roku K. C. domagała się zasądzenia od (...) w W. kwot: 1) 53954 zł tytułem renty skapitalizowanej z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, 2) 500 zł miesięcznie do września 2009 roku z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem renty, 3) 26375 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem zwrotu kosztów leczenia w okresie od kwietnia 1999 roku do września 2009 roku, 4) 4186 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem zwrotu kosztów leczenia w okresie od września 2009 roku do 1 listopada 2011 roku, 5) 23000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem zadośćuczynienia oraz zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa według norm prawem przewidzianych (k. 321-326).

W piśmie z dnia 23 stycznia 2012 roku K. C. rozszerzyła żądanie pozwu, domagała się zasądzenia od (...) w W. kwoty 225 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia za okres od 1 listopada 2011 roku do 23 stycznia 2012 roku (k. 364-366).

Na rozprawie w dniu 23 stycznia 2012 roku pełnomocnik K. C. sprecyzował żądanie wskazując, że strona powodowa domaga się zasądzenia ustawowych odsetek od kwot wskazanych w punktach 1, 3, 4 i 5 pisma z dnia 9 listopada 2011 roku od dnia 2 września 2009 roku, natomiast od poszczególnych rat rent wskazanych w punkcie 2 powyższego pisma od dnia wyroku (k. 378).

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe w sprawie. Powódka wnosiła o uwzględnienie powództwa. Pozwany powództwa nie uznawał i wniósł o jego oddalenie (k. 442-442v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 kwietnia 1999 roku B. doszło do wypadku komunikacyjnego, którego uczestnikiem była K. C.. Sprawca kolizji drogowej - kierujący pojazdem marki S. o nr rej. (...), nie zachował należytej ostrożności i wjechał na

skrzyżowanie, gdy na sygnalizatorze świetlnym włączone było czerwone światło, a następnie uderzył w samochód marki P., którego pasażerem była powódka. Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej wyrokiem z dnia 31 stycznia 2002 roku, sygn. II K 3/00 skazał kierującego pojazdem S. za powyższe przestępstwo na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (odpis wyroku k. 14).

Sprawca kolizji drogowej nie posiadał ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej (okoliczność bezsporna).

Z miejsca wypadku K. C. została przewieziona do Wojewódzkiego Szpitala (...)w B., gdzie przebywała do 30 września 1999 roku. W trakcie pobytu w szpitalu rozpoznano: pęknięcie śledziony z krwawieniem do otrzewnej, złamania żeber VI – IX po stronie prawej, złamania żeber III – IX po stronie lewej, krwiaka obu jam opłucnowych, stłuczenia obu płuc. W dniu 19 kwietnia 1999 roku powódka przeżyła operację wycięcia śledziony, zaś w dniu 21 kwietnia 1999 roku zdrenowano obie jamy opłucnej z powodu wystąpienia krwiałków, zastosowano leczenie farmakologiczne i tlenoterapię. Pomimo zastosowanego leczenia w obrębie opłucnej pozostały resztki krwiaka, co spowodowało powstanie zrostów w obrębie opłucnej, ograniczenie ruchomości oddechowej płuc i upośledzenie ich wentylacji. Doznane urazy spowodowały u powódki negatywne odczucia bólowe i uraz psychiczny. Dolegliwości bólowe przez pierwsze dwa do trzech miesięcy były ostre, a następnie nabrały charakteru przewlekłego i utrzymują się zwłaszcza przy aktywności fizycznej np. przy dźwignięciu ciężaru czy nagłym ruchu tułowia. W sytuacjach nasilenia dolegliwości powódka wymaga stosowania leków przeciwbólowych. Usunięcie śledziony skutkuje zaburzeniami odporności komórkowej, przez co predestynuje do zakażeń bakteryjnych. U powódki wystąpiła zakrzepica żył kończyn dolnych, która może być następstwem usunięcia śledziony (dokumentacja medyczna k. 15-37, 51-56, opinia biegłego z zakresu chirurgii klatki piersiowej G. W.k. 206-208, 299-300, 302-302v).

K. C. ma 55 lat, ukończyła zasadniczą szkołę zawodową, z zawodu jest sprzedawcą. Pracowała w B. w Hurtowni (...) jako magazynier. Po wypadku powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim, a następnie korzystała ze świadczenia rehabilitacyjnego. W lutym 2001 roku powróciła do pracy, pracowała do końca marca 2002 roku, w tym okresie otrzymała wynagrodzenie netto w łącznie wysokości 14129,13 zł (k. 113 akt szkody). Od kwietnia do końca września 2002 roku przebywała na zwolnieniu lekarskim, w tym okresie otrzymywała zasiłek chorobowy w łącznej kwocie 5205,55 zł (bezsporne). K. C. została uznana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za częściowo niezdolną do pracy, otrzymuje rentę aktualnie w wysokości 566,60 zł (odpis decyzji k. 341-342).

W dalszym ciągu powódka odczuwała bóle i zawroty głowy, trudności ze snem. Dodatkowo skarży się na zdarzające się utraty przytomności, wymioty, szumy w uszach i głowie. Z tego powodu leczyła się u neurologa w B.. Odczuwała również bóle kręgosłupa szyjnego promieniujące do prawej kończyny górnej i bóle okolicy lędźwiowo-krzyżowej kręgosłupa. Z powodu tych dolegliwości była kierowana na leczenie rehabilitacyjne, które jednak nie przyniosło spodziewanych rezultatów. Z uwagi na odczuwane dolegliwości nie jest już tak energiczną i aktywną osobą, jak przed wypadkiem. Utrzymujące się dolegliwości bólowe, które nasilają się okresowo, przysparzają jej cierpienie związanych z doznany urazem (zeznania powódki K. C.k. 110v-111v i 376v-377v, zeznania świadka A. C.k. 129v-131v). Wystąpiły zaburzenia adaptacyjne związane z urazem z dnia 19 kwietnia 1999 roku. W ocenie neurologicznej objawy zespołu korzeniowego kręgosłupa nie pozostają w związku z wypadkiem z dnia 19 kwietnia 1999 roku (opinia biegłego z zakresu neurologii P. W.k. 226-229). K. C. cierpi na upośledzenie słuchu w obu uszach, które to schorzenie nie pozostaje w związku z wypadkiem z dnia 19 kwietnia 1999 roku (opinia biegłego z zakresu laryngologii H. S.k. 238-241). Od 1982 roku powódka była leczona z powodu astmy oskrzelowej. Od czasu wypadku skarży się na nasilenie objawów astmy, częste duszności w nocy i suchy kaszel. Leczył się ambulatoryjnie w Poradni Alergologicznej w B., w lutym 2006 roku i w lutym 2009 roku w Wojewódzkim Szpitalu (...)w B.. Korzystała z leczenia sanatoryjnego w R. w listopadzie 2002 roku i w S. w lipcu 2006 roku. Jest uczulona na wiele alergenów wziewnych, objawy astmy występują cały rok zaostrzeniem w okresie pylenia roślin. Choroba powódki jest przewlekłym schorzeniem zapalnym, wymagającym stałego leczenia, które ma zapewnić zmniejszenie nadreaktywności oskrzeli i zapobiec dusznościom. Przeżyty wypadek spowodował zaistnienie pourazowych zaburzeń restrykcyjnych wydolności oddechowej u powódki. Stan ten jest rwący i nie rokuje poprawy, dodatkowo powoduje ograniczenie wydolności zawodowej powódki (opinia biegłego z zakresu alergologii i chorób płuc L. S.k. 271-273). W następstwie doznanego urazu wystąpiło znaczne upośledzenie wentylacji płuc. Spowodowane jest to deformacją ściany klatki piersiowej powstałą w wyniku licznych złamań żeber oraz

obecnością zrostów opłucnowych. Skutki te dodatkowo pogłębia obecność astmy oskrzelowej (opinia biegłego z zakresu chirurgii klatki piersiowej G. W.k. 206-208, 299-300, 302-302v).

W ocenie biegłego z zakresu medycyny pracy K. C. na skutek wypadku z dnia 19 kwietnia 1999 roku jest częściowo niezdolna do pracy. Obecnie nie może być zatrudniona na stanowisku magazyniera lub innym związanym z wykonywaniem pracy fizycznej. U powódki nawet niewielki wysiłek fizyczny może powodować duszności. Jeżeli w przyszłości dolegliwości ze strony układu oddechowego zmniejszą się mogłaby podjąć lekką pracę biurową w dobrze przygotowanych wietrzonych pomieszczeniach. Podczas takiego zatrudnienia powinna mieć stworzone warunki do odpoczynku i przyjmowania leków. Praca tego typu powinna być traktowana raczej jako forma rehabilitacji. Gdyby nie skutki wypadku, to powódka - przy leczeniu astmy – nadal mogłaby pracować na stanowisku magazyniera (opinia biegłego z zakresu medycyny pracy A. S. k. 384-385, 442v).

W wyniku wypadku K. C. doznała 55 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z powodu utraty śledziony, zrostów opłucnowych, stłuczenia obu płuc i złamania 11 żeber oraz 5% długotrwałego uszczerbku związanego ze schorzeniem neurologicznym, to jest zaburzeniami adaptacyjnymi spowodowanymi następstwem doznanych urazów (opinia biegłego z zakresu chirurgii klatki piersiowej G. W. k. 206-208, 299-300, 302-302v, opinia biegłego z zakresu neurologii P. W.k. 226-229)

K. C. w piśmie z dnia 24 sierpnia 2002 roku wystąpiła do (...) w W. o wypłatę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 50000 zł oraz wypłatę należnej kwoty tytułem utraconych zarobków i kosztów leczenia (k. 5 akt szkody).

W toku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego pozwany decyzją z dnia 13 stycznia 2003 roku przyznał powódce świadczenia w wysokości 29500 zł tytułem zadośćuczynienia, 2768,22 zł tytułem utraconych dochodów w okresie przebywania na zasiłku rehabilitacyjnym i 6921,37 zł tytułem zaległej renty do 31 marca 2003 roku. Renta uzupełniająca została przyznana w kwocie 336,43 zł miesięcznie na skutek pomniejszenia jej wysokości o 50% z uwagi na częściową niezdolność powódki do pracy (k. 102 akt szkody). Na skutek odwołania w lutym 2003 roku wypłacono powódce dodatkowo 6750 zł tytułem zadośćuczynienia (k. 110-111 akt szkody). (...) od 1 maja 2009 roku odmówił wypłaty renty uzupełniającej (k. 225 akt szkody).

Powyższe ustalenia poza okolicznościami bezspornymi opierają się na dowodach z dokumentów, w szczególności zaś dokumentacji medycznej, opiniach biegłych oraz zeznaniach świadka i powódki.

Dowody z dokumentów, złożone na okoliczność wykazania stopnia obrażeń jakich doznała powódka oraz przebytego przez nią leczenia nie były kwestionowane przez stronę pozwaną. Sąd również nie znalazł żadnych podstaw do podważania ich wiarygodności i dał im wiarę w całości.

Odnośnie okoliczności związanych z samopoczuciem powódki po wypadku i w chwili obecnej, skutków jakie wypadek wywarł na zmianę trybu życia powódki Sąd oparł się także na zeznaniach świadka oraz na zeznaniach powódki przesłuchanej w trybie art. 299 k.p.c. Zdaniem Sądu zeznania świadka A. C. pomimo, że jest to mąż powódki, są w pełni miarodajne, a okoliczności wynikające z tych zeznań w zakresie rodzaju odczuwanych przez powódkę dolegliwości potwierdzają w pełni dodatkowo w tej części opinii biegłych. Podobnie Sąd ocenił zeznania powódki. Twierdzenia podnoszone przez nią były logiczne i konsekwentne, budowały spójny obraz skutków wypadku dla zdrowia powódki, znajdowały również odzwierciedlenie w pozostałym materialnie dowodowym zgromadzonym sprawie, w szczególności w złożonej dokumentacji medycznej.

Dopuszczone przez Sąd dowody z opinii biegłych neurologa, chirurga, laryngologa i alergologa oraz biegłego z zakresu medycyny pracy potwierdziły doznane przez powódkę urazy oraz ich skutki. Opinie te sporządzone zostały przez biegłych lekarzy, specjalistów w swoich dziedzinach. Zawarte w nich wnioski są logiczne i spójne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach. Należy również podkreślić, że żadna ze stron nie kwestionowała opracowanych przez biegłych opinii uzupełniających.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne częściowo.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że rozpoznawana sprawa dotyczy realizacji odpowiedzialności (...) w W.na podstawie art. 98 ust. 1 pkt 3 ppkt a) ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 392 ze zmianami). Na mocy tego przepisu strona pozwana zobowiązana jest do pokrycia wszelkich szkód wyrządzonych w związku z ruchem pojazdu marki (...)o numerze rejestracyjnym (...), który nie był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Zgodnie z art. 435 § 1 k.c. w związku z art. 436 § 1 k.c., samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego środka komunikacji, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Ustawa z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych wskazuje, że ubezpieczeniem OC objęta jest odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej wyrzuciła szkodę ruchem tego pojazdu. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej (art. 35 i 36 ustawy).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, należy stwierdzić, że spełnione zostały wszystkie wskazane wyżej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie pozwanego. Podkreślenia wymaga, iż strona pozwana nie kwestionowała – co do zasady – swojej odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 19 kwietnia 1999 roku.

W niniejszym postępowaniu powódka dochodzi m.in. zadośćuczynienia za doznaną w wyniku wypadku szkodę niemajątkową tzw. krzywdę, której nie zrekompensowała w jej ocenie kwota wypłacona w toku likwidacji szkody przez (...) w W..

Stosownie zaś do art. 445 k.c. w związku z art. 444 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Krzywda mieści w sobie wszelkie ujemne następstwa uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienia fizyczne – ból i inne dolegliwości i cierpienie psychiczne – ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia. Celem zadośćuczynienia jest złagodzenie doznanej krzywdy i obejmuje cierpienia mające charakter trwały jak i przemijający.

Pojęcie sumy odpowiedniej, o którym mowa w art. 445 § 1 k.c. ma charakter niedookreślony, ponieważ zadośćuczynienie ma mieć przede wszystkim charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić zapłaty symbolicznej, lecz musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednocześnie wysokość ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być odpowiednia w tym znaczeniu, że powinna być, przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego, utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1985 roku, II CR 94/85, LEX nr 8713).

Dlatego też, wysokość zadośćuczynienia za doznaną krzywdę winna opierać się na obiektywnych kryteriach, jednocześnie uwzględniając indywidualną sytuację stron.

Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia obowiązuje zasada miarkowania polegająca na uwzględnieniu wszystkich okoliczności oraz skutków zdarzenia. Należy wskazać, iż ustalając wysokość zadośćuczynienia pieniężnego Sąd bierze pod uwagę wszelkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, a zwłaszcza stopień i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, trwałość skutków czynu niedozwolonego, prognozy na przyszłość, niemożność

wykonywania zawodu, utratę kontaktów towarzyskich, wpływ czynu niedozwolonego na dotychczasowe życie osobiste, rodzinne.

Reasumując zadośćuczynienie pieniężne powinno stanowić rekompensatę za całą doznaną krzywdę i być utrzymane w rozsądnych granicach.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał, iż zasadnym jest zasądzenie na rzecz K. C. z tytułu zadośćuczynienia kwoty 23000 zł, ponad przyznaną i wypłaconą jej w toku postępowania likwidacyjnego kwotę 36000 zł.

Za powyższym rozstrzygnięciem przemawiały charakter i waga doznanych przez K. C. urazów oraz ich konsekwencje w zakresie funkcjonowania powódki w codziennym życiu.

Powódka na skutek wypadku z dnia 19 kwietnia 1999 roku doznała pęknięcia śledziony z krwawieniem do otrzewnej, złamania żeber VI – IX po stronie prawej, złamania żeber III – IX po stronie lewej, krwiaka obu jam opłucnowych, stłuczenia obu płuc. Przeżyła operację wycięcia śledziony oraz zabieg zdrenowania obu jam opłucnej z powodu wystąpienia krwiaków. Pomimo zastosowanego leczenia w obrębie opłucnej pozostały resztki krwiaka, co spowodowało powstanie zrostów w obrębie opłucnej, ograniczenie ruchomości oddechowej płuc i upośledzenie ich wentylacji. Doznane urazy spowodowały u powódki negatywne odczucia bólowe i uraz psychiczny. Dolegliwości bólowe przez pierwsze dwa do trzech miesięcy były ostre, a następnie nabrały charakteru przewlekłego i utrzymują się zwłaszcza przy aktywności fizycznej np. przy dźwignięciu ciężaru czy nagłym ruchu tułowia. W sytuacjach nasilenia dolegliwości powódka wymaga stosowania leków przeciwbólowych. Usunięcie śledziony skutkuje zaburzeniami odporności komórkowej, przez co predestynuje do zakażeń bakteryjnych. U powódki wystąpiła zakrzepica żył kończyn dolnych, która może być następstwem usunięcia śledziony. W następstwie doznanego urazu wystąpiło znaczne stopnia upośledzenie wentylacji płuc. Spowodowane jest to deformacją ściany klatki piersiowej powstałą w wyniku licznych złamań żeber oraz obecnością zrostów opłucnowych.

Instytucja zadośćuczynienia nie wyczerpuje się tylko i wyłącznie w niwelowaniu skutków związanych z aspektem zdrowotnym, lecz również ma na celu łagodzenie doznanej krzywdy i bólu.

Komfort życia K. C. uległ znacznemu obniżeniu. Z uwagi na odczuwane dolegliwości nie jest już tak energiczną i aktywną osobą, jak przed wypadkiem. Utrzymujące się dolegliwości bólowe, które nasilają się okresowo, przysparzają jej cierpienia związanych z doznany urazem. Konsekwencją wypadku są cierpienia psychiczne manifestujące się apatią, zniechęceniem i wycofaniem. Powódka jest częściowo niezdolna do wykonywania pracy zarobkowej. Obecnie nie może być zatrudniona na stanowisku magazyniera lub innym związanym z wykonywaniem pracy fizycznej. U powódki nawet niewielki wysiłek fizyczny może powodować duszności. W praktyce jej zdolność do pracy jest czysto teoretyczna - jeżeli w przyszłości dolegliwości ze strony układu oddechowego zmniejszą się mogłaby podjąć lekką pracę biurową w dobrze przygotowanych wietrzonych pomieszczeniach. Podczas takiego zatrudnienia powinna mieć stworzone warunki do odpoczynku i przyjmowania leków.

W wyniku wypadku K. C. doznała 55 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z powodu utraty śledziony, zrostów opłucnowych, stłuczenia obu płuc i złamania 11 żeber oraz 5% długotrwałego uszczerbku związanego ze schorzeniem neurologicznym, to jest zaburzeniami adaptacyjnymi spowodowanymi następstwem doznanych urazów. Ustalony przez biegłych uszczerbek na zdrowiu służy wprawdzie tylko jako pomocniczy środek ustalania rozmiaru odpowiedniego zadośćuczynienia. Niemniej jednak wskazuje na rozległość i dotkliwość doznanego urazu. Powódka negatywnie odczuwa ograniczenia związane z utrzymującymi skutkami wypadku.

Konsekwencja urazu jakiego doznała K. C., długotrwałość leczenia oraz liczne negatywne skutki wypadku z dnia 19 kwietnia 1999 roku uzasadniają przyznanie zadośćuczynienia w dodatkowej kwocie 23000 zł. Kwota ta - w ocenie Sądu - nie jest wygórowana.

Podsumowując można stwierdzić, że przed wypadkiem powódka była osobą aktywną i pełną energii. Była w stanie nie tylko zajmować się domem, ale i pracować zawodowo. W konsekwencji następstw wypadku odczuwa apatię, zniechęcenie i na co dzień zmuszona jest mierzyć się z uciążliwymi dolegliwościami.

W myśl przepisu art. 481 § 1 k.c. w razie opóźnienia się przez dłużnika ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek ustawowych za czas opóźnienia. Stosownie zaś do treści art. 817 § 1 k.c., jeżeli nie umówiono się inaczej, zakład ubezpieczeń obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.

Powódka domagała się zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 2 września 2009 roku (k. 378). K. C. w piśmie z dnia 24 sierpnia 2002 roku wystąpiła do (...) w W.o wypłatę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 50000 zł. W toku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego pozwany przyznał powódce świadczenie w wysokości 36000 zł tytułem zadośćuczynienia. Zasadne jest zatem żądanie zasądzenia ustawowych odsetek od kwoty 14000 zł od dnia 2 września 2009 roku (50000 zł – 36000 zł = 14000 zł), skoro powódka była uprawniona do żądania zapłaty odsetek za okres jeszcze wcześniejszy. W pozwie strona powodowa domagała się zasądzenia zadośćuczynienia w kwocie 15000 zł, zatem ustawowe odsetki od kwoty 1000 zł (15000 zł – 14000 zł) powinny zostać zasądzone od 31 dnia po doręczeniu odpisu pozwu, to jest od dnia 12 listopada 2009 roku (k. 80). Powództwo zostało rozszerzone o kwotę 8000 zł pismem z dnia 9 listopada 2011 roku, odpis pisma doręczony przez pełnomocnika powódki bezpośrednio pełnomocnikowi pozwanego (dowód nadania k. 320). Pełnomocnik (...) otrzymał odpis pisma najpóźniej w dniu 20 stycznia 2012 roku, to jest w dniu sporządzenia pisma zawierającego ustosunkowanie się do rozszerzonego powództwa (k. 361). Stąd należało zasądzić ustawowe odsetki od kwoty 8000 zł od dnia 20 lutego 2012 roku. Żądanie zapłaty ustawowych odsetek za okres wcześniejszy zostało oddalone, jako niezasadne.

Zgodnie z treścią przepisu art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszystkie wyniki z tego tytułu koszty.

W doktrynie oraz orzecznictwie, za szkody wyrządzone na osobie, na gruncie powołanego wyżej przepisu przyjmuje się powszechnie, szeroki zakres odpowiedzialności odszkodowawczej. Obowiązek naprawienia szkody dotyczy bowiem nie tylko kosztów leczenia i rehabilitacji, ale również niezbędnych w tym celu wydatków związanych z dojazdami, kosztami specjalnego, zalecanego, odżywiania oraz utracone dochody.

Jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty (art. 444 § 2 k.c.).

Powódka domagał się zasądzenia od pozwanego z tytułu skapitalizowanej renty - utraconych dochodów w okresie od lipca 2000 roku do sierpnia 2009 roku kwoty 53954 zł.

K. C. była zatrudniona w Hurtowni (...) na stanowisku magazyniera w pełnym wymiarze czasu pracy. Na skutek wypadku z dnia 19 kwietnia 1999 roku została uznana za częściowo niezdolną do pracy. Obecnie nie może być zatrudniona na stanowisku magazyniera lub innym związanym z wykonywaniem pracy fizycznej. U powódki nawet niewielki wysiłek fizyczny może powodować duszności. Jeżeli w przyszłości dolegliwości ze strony układu oddechowego zmniejsza się mogłaby podjąć lekką pracę biurową w dobrze przygotowanych wietrzonych pomieszczeniach. Podczas takiego zatrudnienia powinna mieć stworzone warunki do odpoczynku i przyjmowania leków. Praca tego typu powinna być traktowana raczej jako forma rehabilitacji. Oznacza to, że w realiach obecnego rynku pracy nie ma faktycznej możliwości podjęcia zatrudnienia przez powódkę. Wpływa na to wysokie bezrobocie, brak możliwości podjęcia pracy biurowej w szczególnych warunkach (praca lekka, w dobrze przygotowanych wietrzonych pomieszczeniach, z warunkami do odpoczynku i przyjmowania leków), a przede wszystkim brak stosownego wykształcenia. Biegły z zakresu medycyny pracy podkreślił, że gdyby nie skutki wypadku, to powódka - przy leczeniu astmy - nadal mogłaby pracować na stanowisku magazyniera. Roszczenie o zapłatę z tytułu utraconych dochodów jest zatem częściowo uzasadnione.

Sposób wyliczenia utraconych dochodów przedstawiony przez stronę powodową piśmie z dnia 9 listopada 2011 roku wymaga korekty. Jak wynika z zaświadczenia zakładu pracy powódki wynagrodzenie magazyniera w 2000 i 2001 roku wynosiło 993,96 zł netto, zaś w latach 2002 i 2003 – 1065,19 zł netto miesięcznie (k. 113 akt szkody). Powódka w powyższym piśmie wskazała zarobki w latach 2000, 2001 i 2002 na kwotę 937 zł. Zatem ta kwota została przyjęta jako podstawę wyliczenia z uwagi na treść art. 321 § 1 k.p.c. Wynagrodzenie w latach 2003-2009 zostało przez powódkę określone na 1400 zł. Jak wynika z zaświadczenia z dnia 10 listopada 2009 roku (k. 98) wynagrodzenie na stanowisku magazyniera w porównywalnym miejscu pracy w B. w 2009 roku wynosiło 1400 zł netto. Zatem kwota ta może być podstawą do wyliczenia należnej renty tylko za 2009 roku. W pozostałych latach do wyliczenia przyjęta została kwota 1065,19 zł będąca wynagrodzeniem powódki w jej miejscu pracy w 2003 roku (kwota ta była również podstawą ustalenia należnej powódce renty w postępowaniu likwidacyjnym – k. 114 akt szkody). Innych danych umożliwiających ustalenie wysokości wynagrodzenia w latach 2004-2008 strona powodowa nie przedstawiła.

Wynagrodzenie powódki wyniosłyby zatem w tym okresie:

- a) 2000 rok - $937 \text{ zł} \times 6 \text{ miesięcy} = 5622 \text{ zł}$,
- b) 2001 rok – $937 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 11244 \text{ zł}$,
- c) 2002 rok – $937 \text{ zł} \times 12 = 11244 \text{ zł}$,
- d) 2003 rok – $1065,19 \text{ zł} \times 12 \text{ miesięcy} = 12782,28 \text{ zł}$,
- e) 2004 rok – $1065,19 \text{ zł} \times 12 = 12782,28 \text{ zł}$,
- f) 2005 rok – $1065,19 \text{ zł} \times 12 = 12782,28 \text{ zł}$,
- g) 2006 rok – $1065,19 \text{ zł} \times 12 = 12782,28 \text{ zł}$,
- h) 2007 rok – $1065,19 \text{ zł} \times 12 = 12782,28 \text{ zł}$,
- i) 2008 rok – $1065,19 \text{ zł} \times 12 = 12782,28 \text{ zł}$,
- j) 2009 rok – $1400 \text{ zł} \times 8 \text{ miesięcy} = 11200 \text{ zł}$,

Suma powyższych kwot to 116003,68 zł. Kwota ta podlegała pomniejszeniu o następujące należności uzyskane przez powódkę w tym okresie:

- a) renta i utracone dochody za okres do 31 marca 2003 roku wypłacone przez pozwanego – 6921,37 zł (k. 102 akt szkody);
- b) renta za okres od kwietnia 2003 roku do sierpnia 2009 roku wypłacona przez pozwanego – 26749,39 zł (bezsporne),
- c) wynagrodzenie za prace w okresie od lutego do grudnia 2001 roku oraz od stycznia do marca 2002 roku – 14129,13 zł (k. 113 akt szkody),
- d) renta wypłacona przez ZUS – 41082,71 zł (bezsporne),
- e) zasiłek chorobowy w okresie od kwietnia do września 2002 roku w kwocie 5205,55 zł (sposób wyliczenia k. 324v).

Suma tych kwot to 94088,15 zł. Tym samym utracone przez K. C. wynagrodzenie wyniosło 116003,68 zł – 94088,15 zł = 21915,53 zł (punkt II wyroku). Orzeczenie o odsetkach od tej kwoty uzasadnia art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 817 § 1 k.c. Żądanie z tego tytułu nie było zgłoszone w postępowaniu likwidacyjnym, zatem odsetki należą się po upływie 30 dni od dnia doręczenia stosownego wezwania, którym w niniejszej sprawie jest odpis pozwu, co nastąpiło

12 października 2009 roku. Należało zatem zasądzić ustawowe odsetki od kwoty 21915,53 zł od dnia 12 listopada 2009 roku do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie żądanie pozwu z tego tytułu zostało oddalone.

Zasadne jest żądanie zasądzenia od (...) w W.na rzecz powódki miesięcznej renty w kwocie 500 zł z od września 2009 roku z tytułu utraconych dochodów. Jak wyżej wskazano w realiach obecnego rynku pracy nie ma faktycznej możliwości podjęcia zatrudnienia przez powódkę. Wpływa na to wysokie bezrobocie, brak możliwości podjęcia pracy biurowej w szczególnych warunkach (praca lekka, w dobrze przygotowanych wietrzonych pomieszczeniach, z warunkami do odpoczynku i przyjmowania leków), a przede wszystkim brak stosownego wykształcenia. Biegły z zakresu medycyny pracy podkreślił, że gdyby nie skutki wypadku, to powódka - przy leczeniu astmy - nadal mogłaby pracować na stanowisku magazyniera.

Jak wynika z zaświadczenia z dnia 10 listopada 2009 roku (k. 98) wynagrodzenie na stanowisku magazyniera w porównywalnym miejscu pracy w B. w 2009 roku wynosiło 1400 zł netto. K. C. obecnie utrzymuje się z renty z ZUS w kwocie 566,60 zł netto, a więc jej dochody na skutek braku możliwości podjęcia pracy na skutek wypadku zmniejszyły się o $1400\text{ zł} - 566,60\text{ zł} = 833,40\text{ zł}$.

Podobne wyniki daje odniesienie ostatniego wynagrodzenia K. C. z 2003 roku – 1065,19 zł do przeciętnego wynagrodzenia netto. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2003 roku wynosiło 2201 zł, zaś netto – 1507,95 zł. Oznacza to, że wynagrodzenie powódki stanowiło 70 % przeciętnego wynagrodzenia. $(1065,19\text{ zł} \times 100\%) : 1507,95\text{ zł} = 70\%$.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2009 roku wynosiło 3102,96 zł, zaś netto 2228,57 zł. Zatem powódka w 2009 roku zarabiałaby $(2228,57\text{ zł} \times 70\%) : 100\% = 1559\text{ zł}$. Po odjęciu renty z ZUS utracone dochody wynoszą $1559\text{ zł} - 566,60\text{ zł} = 992,40\text{ zł}$.

Orzeczenie o odsetkach od renty w kwocie 500 zł uzasadnia art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 817 § 1 k.c. Żądanie renty zostało zgłoszone w pozwie, następnie zaś strona powodowa sprecyzowała, że domaga się ustawowych odsetek od poszczególnych rat rent od dnia wyroku (punkt III wyroku).

Żądanie odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów leczenia w kwotach 26375 zł, 4186 zł i 225 zł podlegało oddaleniu. Koszty te strona powodowa częściowo udokumentowała składając paragony zakupu określonych leków.

Ciężar dowodu co do poniesienia wskazanych kosztów spoczywał na powódce. Obowiązek ten wynika z art. 444 § 1 k.c. w zestawieniu z art. 6 k.c. Stosownie bowiem do określonej w art. 6 k.c. reguły - obowiązek udowodnienia faktów (ciężar dowodu) mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zatem ten kto powołuje się na przysługujące mu prawo, żądając świadczenia od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty uzasadniające to żądanie. Podstawowym obowiązkiem stron procesu jest wskazanie dowodów na poparcie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, z których wywodzą swoje roszczenia i zarzuty. Samo twierdzenie strony nie jest dowodem i powinno być udowodnione zgodnie z regułami procedury (tak wyrok SN z 22 listopada 2001 r., I PKN 660/00, Wokanda 2002/7-8/44). Obowiązek wskazywania dowodów dotyczy wszelkich okoliczności faktycznych za wyjątkiem znanych sądowi z urzędu (art. 228 § 2 k.p.c.), przyznanych przez stronę przeciwną wyraźnie (art. 229 k.p.c.), lub w sposób dorozumiany (art. 230 k.p.c.), a także tych, które można wyprowadzić wnioskując z innych udowodnionych już faktów (art. 231 k.p.c.). W świetle przytoczonych założeń procesu cywilnego wynikających z powołanych przepisów należy stwierdzić, że strona powodowa składając w niniejszej sprawie pozew zobowiązana była do udowodnienia faktów będących podstawą jej roszczenia. Tymczasem twierdzenie, że powódka poniosła koszty leczenia w powyższych kwotach oraz to, iż leczenie to pozostawało w związku ze skutkami wypadku z dnia 19 kwietnia 1999 roku nie zostało udowodnione. Okoliczności te stanowią wiadomości specjalne w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c. i wymagało dopuszczenia dowodu z opinii biegłego. Strona powodowa reprezentowana przez fachowego pełnomocnika wniosków w tym zakresie nie zgłaszała. Podkreślenia wymaga, że powódka niezależnie od skutków wypadku cierpi na szereg chorób samoistnych (astma, alergia, zespół korzeniowy

kregosłupa, niedosłuch). Ponadto część złożonych rachunków dotyczy leków w sposób oczywisty nie związanych z leczeniem skutków wypadku (np. zyrtec k. 38, fervex k. 122, gripex, chlorchinaldin, xylometazolin k. 368).

Orzekając o kosztach sądowych Sąd miał na względzie, iż strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony - koszty procesu (art. 98 § 1 k.p.c.). Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2010 roku, Nr 90, poz. 594 ze zmianami) kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

K. C. została zwolniona częściowo od kosztów w toku postępowania przed Sądem Okręgowym.

Stronę pozwaną obciąża opłata od uwzględnionej części żądania. Opłata od uwzględnionej części pozwu wynosi $(23000 \text{ zł} + 19147,31 \text{ zł} + 12 \times 500 \text{ zł}) \times 5\% = 2407 \text{ zł}$. Koszty opinii biegłych wyniosły 3070,48 zł (postanowienia k. 216, 247, 275, 309, 399 i 444). Wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie wynosiła 259917 zł (247506 zł + 4186 zł + 8000 zł + 225 zł). Żądanie zostało uwzględnione do kwoty 48147,31 zł (23000 zł + 19147,31 zł + 12 x 500 zł), to jest w 18,5 %. Pozwanego z tego tytułu obciąża kwota: $3070 \text{ zł} \times 18,5\% = 568 \text{ zł}$. Reasumując należało nakazać ściągnięcie od (...) w W.na rzecz Skarbu Państwa tytułem należnych kosztów sądowych kwoty $568 \text{ zł} + 2407 \text{ zł} = 2975 \text{ zł}$ (pkt V wyroku).

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie VI wyroku uzasadnia art. 102 k.p.c. Jak wyżej wskazano, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez Sąd osobistego stawiennictwa strony. Zgodnie jednak z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. K. C. jest stroną wygrywającą proces w niewielkiej części. Powódka poniosła koszty procesu w kwocie 7200 zł – wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zmianami), opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa – 17 zł, uiszczona opłata od pozwu 700 zł, co daje łącznie 7917 zł. Koszty procesu poniosła również strona pozwana: 7200 zł - wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 6 pkt 7 cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku oraz 34 zł – opłaty skarbowe od pełnomocnictw, to jest łącznie 7234 zł. Suma kosztów obu stron wynosi 15151 zł. Koszty obciążające powódkę wynoszą $15151 \text{ zł} \times 18,5\% = 2802 \text{ zł}$, co oznacza, że powinna ona zwrócić koszty procesu stronie pozwanej. Mając jednak na względzie sytuację majątkową i osobistą K. C. opisaną w oświadczeniu o stanie rodzinnym i dochodach oraz jej zły stan zdrowia Sąd Okręgowy uznał że zachodzi w niniejszej sprawie szczególnie uzasadniony wypadek uzasadniający nieobciążanie powódki kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 roku, Nr 90, poz. 594 ze zmianami) Sąd nie obciążył K. C. nieuiszczonymi kosztami sądowymi (w zakresie żądanie, które zostało oddalone), mając na względzie jej sytuację osobistą i majątkową opisaną w oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku i dochodach (punkt VII wyroku).

Z tych przyczyn i na podstawie powołanych przepisów oraz art. 316 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w wyroku.